

אילו הצליח מבצע „גן השוק“ (”Market Garden“), היה מאפשר לגנרל מונטגומרי ולכוחות בעלות-הברית שבפיקודו (בראש וראשונה — הארמיה-השנייה הבריטית) לחדור למי-שורי גרמניה-הצפונית — ולהביא להכרעתה המהירה של גרמניה.

הכוחות שהועדו למבצע זה היו קורפוס-מוצנח שמנה 3 דיביזיות מוצנחות/מונחתות, מהן שתיים אמריקניות (ה-101 וה-82) ואחת בריטית (ה-1) אליה סופחה גם בריגדה פולנית. משימת הקורפוס המוצנח היתה לתפוס ולהבטיח את המעברים שעל מכשוליה-המים שבין אינדהובן לניימיגן (הנהר ואל ליד ניימיגן והנהר גאדר-ריין ליד ארנהם) — ועל-ידי החזקת מעברים אלה, וה„פרוודור“ שלצדי נתיב-המסע המחבר אותם, לאפשר לארמיה-השנייה, ובראש-וראשונה לקורפוס ה-30, לבצע את החדירה עד לארנהם, שתכבש על-ידי הדיביזיה הבריטית הראשונה, ומשם אל מישורי גרמניה.

מאמר זה ידון רק בחלקה של הדיביזיה הבריטית המוצנחת הראשונה.

עיקרי-יסוד בהפעלת כוחות-מוצנחים

כיום, 18 שנה לאחר הקרב ולאור נסיון נוסף שנרכש בהפעלת כוחות מוצנחים, אפשר לנסות ולנתח את קורות מבצע „גן השוק“ ולקחיו — לעומת עיקרי הפעלתם של כוחות כאלה, ולאור עקרונות המלחמה בכלל. הבה נסקור, ראשית-כל, מהי מסגרת-המסיבות בה מופעלים בכלל כוחות מוצנחים: טיב-המשימות — וגורמי-היסוד המשפיעים.

מערכת ארנהם

**עקרונות להפעלת כוחות-מוצנחים
במבחן ישומם**

סא"ל איתן

סקירה זו באה בעקבות ספרו של כריסטופר הכרם, „מערכת ארנהם“, שראה אור לפני זמן לא-רוב באנגליה.

צועו השגת ידיעות מסוגים רבים, בדיקתן ושיקולן; אלא שבמבצע-מוטס נודעת חיוניות מיוחדת, ובסדר-חשיבות השור נה במקצת מן הרגיל, לכמה מסוגי-ידיעות אלה. הבולטים שבסוגי-ידיעות שבלעדיהם לא תתכן הצלחתו של מבצע-מוטס מוצלח הם: קרקע. טבעם של שטחי הצניחה, דרכי הגישה אליהם, מכשולים טבעיים, תנאים השולטים על שטחי הצניחה, על היעד ועל דרכי הגישה, תכנית השטח ושטחי נחיר תה לדאונים ומטוסים; אקלים. מזג-האוויר באיזור הפעולה לשעת הביצוע ולעתיד הקרוב, רוחות, עננות, ראות, משקעים והשפעתם על עבירות הקרקע והתאמתו לנחיתות, מכשולי מים; אויב. היערכות האויב באיזור שטחי הצניחה והיעד הכוללת כוחות חי"ר, שריון, נ"מ, ריכוזי תגבורת-אויב וניי-דוחם, מפקדות ומערכת-השליטה באיזור היעד — מציאותם או העדרם של אלה באיזור; כוחות-ינו. משימות הכוחות היבשתיים, עצמתם, תכנית פעולתם, ואפשרויות הסיוע שלהם לכוח המוצנח; אוכלוסיה אזרחית. יחס האוכלוסיה המקומית, אפשרויות הסתייעות בה בענין מזון, מים, ציוד וטיפול-רפואי, סיוע בלחימה ובידיעות.

במבצע „גן השוק” לקה ענין ידיעות בחסר — לגבי עצמתו הכוללת של האויב באיזור ארנהם, ובמיוחד לגבי עצמתו בשריון. לעומת זה לקה ענין ידיעות בהגזמות בשלבי הער-כת-המצב והתכנון, באשר לקושי ההתגברות על מגניו המקור מיים. תוצאה מובנת מאליה היתה — תכנית שלא הלמה מכמה בחינות חיוניות את המציאות. כך, ראויים לציון הער-כה המופרזת של עצמת האש הנ"מ הצפויה באיזור היעד, שגרמה ליתור על שטח-נחיתה נוח-יחסית בקרבת הגשר;

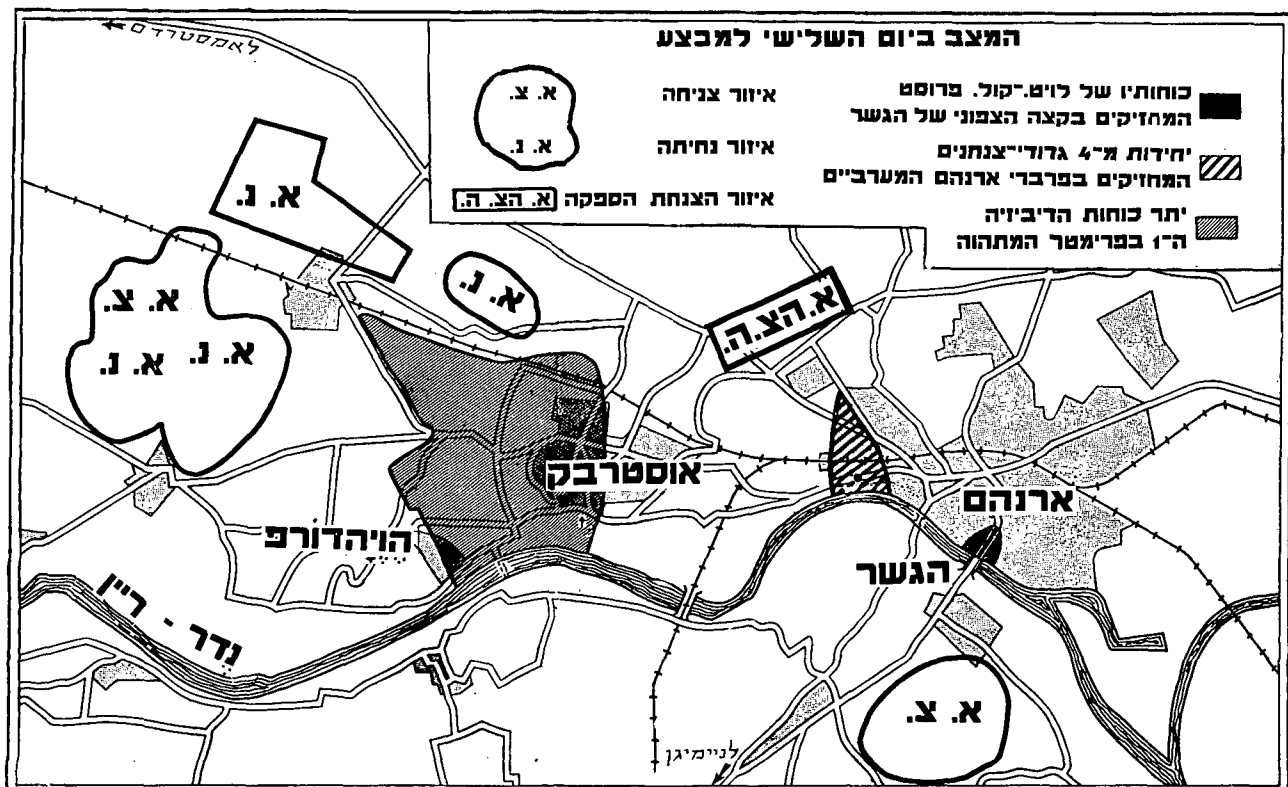
נוהגים להפעיל כוחות מוצנחים, או מונחתים-מהאוויר, במצ-בים בהם קיים הכרח לדלג על פני מכשולים קרקעיים מוגנים-היטב; או ללכוד מכשול בעורף האויב ולהחזיקו זמנית עד הגיע כוחות-יבשה מתקדמים, כדי לאפשר לאלה לשמור על קצב תנועתם — ולשלול מהאויב אפשרות של תגבור כוחותיו, או למנוע מאלה נסיגה. יעדים מסוגים אלה אופייניים לכל הרמות של הפעלת כוחות מוטסים: בין הרמה האסטרטגית, בין האופרטיבית ובין הטקטית. נוסף לכך מופעלים כוחות בדרך-האוויר למטרות חבלה, פשיטות, שיבור שי קשר ושליטה; אכן, כל אלה נמנים על סוג הפעולות המוגדרות כ„זעירות”.

כמה וכמה גורמים שונים משפיעים על הצלחתו של מבצע-מוטס, ולכל אחד מהם חשיבותו המיוחדת.

● המשרמה. כמובן שמשמיתו של כוח-מופעל מכתובה את אופי הפעולה, עצמת הכוח גופו, אופן הבאתו אל היעד ואורח לחימתו ביעד. במבצע „גן השוק” היתה משימת הדיביזיה הבריטית: כיבוש הגשר שעל נהר הנאדר-ריין בארנהם, והחזקתו כדי לאפשר לקורפוס ה-30 לחצות מכ-שול-מים זה, למנוע מהגרמנים הבאת תגבורת לחסימת התקדמותו של הקורפוס. משימה זאת צריכה היתה להכתיב למפקד הדיביזיה את תכניתו, שטחי הצניחה, שטחי הנחתת הדאונים והתכנית לכיבוש הגשר והחזקתו.

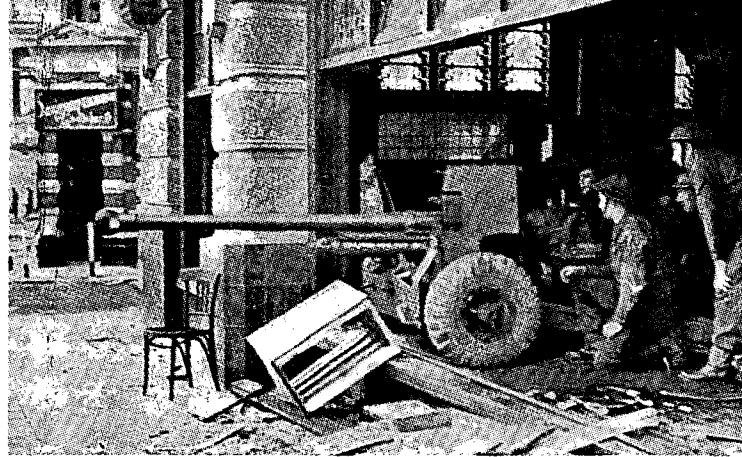
● „זמן ומרחב”. הנו גורם בעל חשיבות ראשונה במעלה מנקודת ראות הכוח המוצנח, הקובע את שיטת הלחימה, משכה וצורת בניית הכוח.

● ידיעות. ככלל מבצע מצריכים תכנון מבצע-מוטס ובי-

...מול טנק גרמני בארנהם

תוחת נ"ט בריטי

אותה תמונה עצמה מצטיירת גם כאשר המדובר הוא במגע בין הכוח למטוסי-התובלה — שאילו היה קשר תקין בינם לבין הכוח היו נמנעות עלידי כך הרבה הצנחות בלתי מדויקות, שמטעניהן נפלו לידי הגרמנים. אפשר בהחלט להניח שאילו היה אחוז המטענים שהגיעו לידי הכוחות הבריטיים כפול או משולש — היה אף כושר-העמידה שלהם עולה באותו יחס בערך. במשך תקופה מסוימת שימש מכשיר הסיוע הארטילרי של תותחני הדיביזיה-המוטסת בתור אמצעי-הקשר היחיד אל הקורפוס ה-30; שכן, לרשת-הפיקוד של הדיביזיה חסרה היכולת להקים עמן קשר. מחמת איידיעת ערוציו של הקורפוס ואותות-הקריאה שלו, אכן, לקח מר נלמד גם בקצהו האחר של סולם הקשר-הפיקודי; התברר שוב עד כמה מוחלט הוא ההכרח כי דוקא במפקדת העוצבה הגבוהה-יותר תהיה יחידת-קשר מאומנת-היטב, מנוסה ורגילה בעבודה. יחידת-הקשר של מפקדת-הקורפוס-המוטסת (שהוצנחה במרחק של כ-25 ק"מ ליד גיימגן), שהוקמה בחפזה זמן קצר לפני-כן — קשריה לא הצטיינו כלל בתפעולם היעיל של אותם מכשירים שהיו ברשותם.

● הבטחון. לשמירת סודיות התכנון וההכנות — חלק חשוב ביותר בהצלחת מבצע מוצנח. מטבעו מתבסס מבצע מוצנח על ההפתעה. אבדן הפתעה זו, לפני הקרב או בשלבים הראשונים, מעמיד ממילא את הכוחות המוצנחים בפני ההכרח ללחימה קשה בטרם-זמן, קשיים באבטחת שטחי הצניחה והנהיגה, התקפות-נגד מוקדמות של היריב, ויעדים מוגנים יותר מהמצופה והמתוכנן-מראש. וכל אלה באותו שלב בו מוגבל עדיין הכוח המוצנח בעצמתו וביכולת-הלחימה שלו. לרוע-מזלם של כוחות הקורפוס-המוצנח, נפלו תכניות המבצע לידי הגרמנים מיד עם פתיחתו והדבר גרם לתגובות מהירות, נמרצות ומדויקות מצד הגרמנים. ירוט אלחוטי של תשדורות איפשר לגרמנים לדעת בדיוק את המועדים להצנחות אספקה, השטחים, צורות הסימון וסימנים-מוסכמים, ובסופו של-דבר הביא הדבר למקרים רבים בהם נפל לידיהם הציוד שהוצנח.

הלחימה - עקרונות מול ביצוע

בגלל אופיה של פעולה מוצנחת ומגבלותיה בשלבי הראשונים של הקרב — הכרח הוא כי הכוחות המופעלים יקפידו על הגשמת עיקרי-היסוד הנוגעים להפעלת גייסות-מוטסים.

אי הידיעה על הימצאות קורפוס השריון ה-11 בסביבת היעד; העדר הערכה נכונה לגבי שטחי הנחתת-דאונים — שגרמה להפסד זמן ולאייכולת לתגבר את הכוח שהיה נצור ליד הגשר; וכן הערכה מוטעית של זמני התגובה של הגרמנים על הצניחות ואופיה — הערכה שמקורה בהעדר ידיעה על ערנותו העצבנית של האויב. גורמים אלה — הם שגרמו בסופו-של-דבר למהלכו ותוצאתו של אותו חלק במבצע אשר הופקד בידי הדיביזיה הבריטית: התחלה מבטיחה, לכאורה — ואחרי-כך אייכולת להשתלט על אוויר-יעד חיוניים ולהחזיק מעמד עד בוא הכוחות-העיקריים.

● הקשר. גורם הקשר הנו בעל חשיבות מיוחדת במינה דוקא בהפעלת כוחות מוצנחים. הקשר האלוטי התקין חייב לאפשר פתרון של הבעיות הבאות: תיאום בקבלת אספקה ותגבורות מהעורף בהסטה או בהצנחה; תיאום בין הכוח המוצנח לכוחות שנועדו לחבירי; העברת הדרישות לקבלת סיוע-אוויר התקפי לכוח-המוטסת, והכונת סיוע זה; תיאום בין הסיוע הארטילרי של כוחות-החבירה לבין הכוח-המוטסת; העברת ידיעות ברציפות בין שלושת הגורמים: העורף — כוח-החבירה — והכוח-המוטסת; קשר בין יחידות-המשנה של הכוח-המוטסת.

אפשר לערוך השוואות בין אמצעי-קשר שמלפני 18 שנה לאלה הקיימים כיום; ונראה שגם בהתחשב באמצעים שהיו בנמצא בשנת 1944, לא הושם דגש מספיק בענין הקשר — הקשר בתוך הכוחות, בין הכוח לעורף, בין הכוח לכוחות אוויר, וכן לכוחות היבשה, עליהם הוטל לבצע את משימת החבירה (הקורפוס ה-30). כך, היה הקשר עם הבסיס-המוטסת בבריטניה, רופף ומקוטע ביותר משך כל הזמן — בשל מכר שירים שלא היו משוכללים דים ומחמת הפרעותיה המתמידות של תחנה גרמנית חזקה, עובדה שחייבים היו להביאה בחשבון מראש; והרי אף הקשר אל מפקדת כוח-החבירה קוים לרוב דרך בריטניה. מכשירים חזקים וארוכי-טווח לא הוכללו בכוח בגלל הישקול של עומס בדאונים שהיה גורע מכוח האדם הלוחם ומן הנשק שניתן היה להטיסם. הקשר עם אחת הבריגדות נותק, משנתרחקו זו 8 ק"מ בלבד ממטה-הדיביזיה. גם באותם ימים בהם היו תנאי מזג-אוויר מתקבלים-על-הדעת להשגת סיוע-אוויר — נמנע בכל זאת סיוע זה, כתוצאה מחוסר אפשרות להקים מגע-תקשורת בין הכוח למטוסי-הקרב.

נבחון עתה, על רקע מערכת-ארנהם, כיצד קוימו החשובים שבהם, וכן עקרונות-המלחמה הכלליים. ההפתעה, ניצול גורם ההפתעה המושג בעצם היותו של המבצע מוצנח. יש לנצל השג זה באופן נמשך ככל-האפשר — כדי להשיג את היעדים הראשונים, כבר באותו פרק-הזמן שבו הכוח שצנח פגיע ביותר, ולעומת זאת האויב טרם התאושש עד כדי יכולת הגבה, במלים אחרות, דרושה התאריך-גנות ותנועות מהירות ותקיפות, שתהינה מבוססות על ידיעה מפורטת מראש של המשימה, היעד, השטח, הכוחות השכנים

מחלקת החוד של פלוגה א' (שהלכה בראש גדודו של קול-פרוסט, אשר נשלח אל הגשר החיוני בארנהם החוצה את נהר נאדר-ריין) התקדמה בטור עורפי בכל אחד משני צדי הדרך. לאחר כבדת-דרך של כחצי-מיל נתקלה המחלקה בסימניה הראשונים של התנגדות רצינית, בהפתח אש-מקלע לעברה מהרמה אשר ממערב להוהדורף. אנשי המחלקה השתטחו על הקרקע והחלו בפעולות לסילוק מכשול זה — פעולות שנעשו בזהירות המובנת-מאליה במסיבות אלו, אותה זהירות אשר אפינה מכאורואילך את התקדמותם.

„הם הפריזו בזהירותם“, שח לאחר-מכן קצין גרמני — מבלי שהתחשב בשוני בין התקפה והגנה בשטח-בנוי, ואף לא בהתאמת המיוחדת של הנוף באותו איזור מסוים לפעולות שהיה-„מדי-פעם הצלחנו על-ינקלה לעצמם על-ידי מספר צורות מנסק-אוטומטי קל“.

מיור סאפ קראפט, מפקדו של גדוד גרמני, הסכים אף הוא עם הערכה זו. אף שלדעתו גילו האנגלים כושר רב מאוד בלוחמת-בית-אל-בית, וצלפיהם אשר התחבאו בעצים ועל הקרקע היו „ממש שדים“ — הרי לעומת זאת „שעה שהתקדמו — חסרו להם האומץ והתקיפות הנחוצים. בהיתקלם בהתנגדות — נטו יותר לסגת מאשר להיערך במקום... צריכים היו להתקדם ולהבקיע הישר לתוך ארנהם — תחת לנסות ולבער תחילה את קני ההתנגדות שמסביב לה“.

מחלקת-החוד של קול-פרוסט עצרה בשנית, לערך בשעה 16:00, ממערב לאוסטרבק, ולאחר זאת בשלישית, בהגיעם לעברו השני של הכפר. שרייט גרמנית ירתה לעברם לאורך הדרך מרוצפת-האבנים ואילצה אותם לתפוס מחסה, עד אשר נתאפשר להביא קדימה תותח נ"ט, שיטפל בשריונית. בעוד החיילים עוסקים בהצבת התותח, בתוך חלון-ראוה של חנות, הגיע גיפ ובתוכו הגנרל אורקהארט, מפקדה של הדיביזיה. הלז בא לחפש ולמצוא את הקולונל פרוסט, כדי לומר לו שעליו להאיץ באנשיו — כי השעה דוחקת.

אורחיה-ההתקדמות שתואר כאן, ואופן פעולתו של מפקד הדיביזיה, נבעו לא-מעט מתקלות או מחוסר-יזל בתחומי-הציוד והטכניקה. בשעת הנחיתה אבדו כלי-רכבה של גונדת-הסיוור — ועל כן היותה מחלקת-הרגלים את החוד של פלוגת-החלוץ. ובשל „סירוב“ של מכשירי-האלחוט שבמפקדת-הדיביזיה (אשר חנתה אז בפאתה של חורשה, ממזרח לאיזור הנחיתות) לפעול כראוי — נאלץ המפקד עצמו למלא תפקיד של שליח-מפקח.

ואפשרויות האויב. בשעת תכנונו ובמהלך ביצועו של מבצע ארנהם, איבד גורם ההפתעה את משמעותו כבר בשלבים הראשונים של המערכה ואפשר לומר, אפילו בשעותיה הראשונות. כתוצאה מאטיות בביצוע ובתנועה, והעדר הבנה בדרגים הנמוכים. לחשיבות ניצול השעות הראשונות להתאריך-גנות-להגנה ביעדים שנקבעו-מראש ובשל חוסר שליטה של מפקדת הדיביזיה ביחידותיה, כתוצאה מכל אלה — הספיקו הגרמנים להתאושש מהפתעתם הראשונה, לארגן כוחות לפעור לה, לקרבם לשטחים החיוניים — וליצור לחץ על הדיביזיה הבריטית כבר בשעות הראשונות של המבצע. למעשה, שעתיים לאחר נחיתת הכוחות הראשונים — היתה כבר לגרמנים תמונה ברורה פחות או יותר מהנעשה; וכבר ניתנו הוראות ליחידות שבסביבה לנוע לעבר מוקד הקרב.

הריכוז, דוגמה בולטת לזניחת עקרון חיוני זה מתגלית לעין במבצע „גן השוק“. לעקרון זה נודעת חשיבות עליונה במיוחד לגבי כוחות-מוצנחים כשאמצעי-הסיוע הנם לרוב כה מוגב-לים, והנה, בשעת עריכת נסיונותיהם החוזרים-ושונים של כוחות הדיביזיה להתחבר עם הגדוד שלידי הגשר על הנאדר-ריין — לא בוצעה למעשה אף התקפה-רבתי מרוכזת אחת, כטרזין להבקעת המעבר לכיוון הגשר ואל הגדוד המכותר והנצור שלידו — אלא בוצעו נסיונות, מכיוונים שונים, על-ידי כוחות בלתי-מספיקים, להבקיע את חגורת-ההגנה הגרמנית; וממילא נחלו כשלון. מפקדת הדיביזיה לא נקטה שום יזמה לבצע התקפה מרוכזת מעין זו — הן משום שבמשך תקופה מסוימת היתה מנותקת מכוחותיה-היא, והן מסיבות אחרות אשר בסיכומן כמעט ואפשר להגדירן כחוסר יזמה ושליטה.

עד כאן — עקרון-הריכוז כאשר מדובר בהתקפה; ויפיים הדברים גם כאשר מדובר בהגנה. במקום לנצל את השטח-הבנוי של ארנהם עצמה כמתחם דיביזיוני אחד רצוף, פוזרו הכוחות לאזורי-ההגנה נפרדים שונים. ניצול השטח-הבנוי להגנה צריך היה למצוא ביטויו בתכנית עצמה, כאמצעי הטוב ביותר להמעיט השפעת שריון אויב, לכשיופיע, בכל עצמה שהיא, וליטול ממנו את יתרונותיה, המתגלים בראש-אוראשונה בשטחים פתוחים; ודאי הכרחי היה לנקוט בקו עקבי כזה אחר-כך במהלכה של הלחימה לכשנתברר לבריטים שאכן מפעילים הגרמנים באיזור הקרבות שריון בעצמה ניכרת. אך גם לפני זה היתה הצטמצמות מבחינת השטח המוחזק הדרך היחידה בשביל לחסוך בכוח — וליצור על-ידי כך אפשרות לרכז חלק ממנו להתקפה בכיוון אל היעד החיוני. אפשר להוסיף כי הצנחת אפסניה על השטח-הבנוי היתה אמנם גורמת לכך שחלק מהציוד ינזק; אולם פריטים כגון תחמושת, מזון, וציוד-רפואי יכולים להיות מוצנחים על שטח-בנוי ללא קשיים כל שהם. אמנם עלולים להיוצר אחר-כך קשיים ב„איכון“ האפסניה; אולם מגבלת זו — ערכה בטל לעומת „מגבלות“ שבהצנחת אפסניה בשטח פתוח, כשאיסופה נעשה תחת אש האויב ונתון להפרעה על-ידי כוחותיו.

התוקפנות, למעשה, אפשר לומר כי בשלבים הראשונים והריי-התוצאות ביותר חסרה היתה לכוחות הבריטיים תוקפנות. דוקא ככל שמצבם הלך והחמיר — גברה תוקפנותם; אולם אז היתה כבר ללא הועיל (דוגמה בולטת: לא בוצעה התקפת

המצב לאשורו. נוצרה כאן שרשרת גורלית של פגמים ותוצאותיהם. קשר תקין — לא היה בנמצא, ועל־כן לא נוצלו אפשרויות שינוי תכניות, בהתאם לתמונת־הקרב שנסתמנה, ומכאן גם התוצאה בלתי משבעת הרצון של הצנחת הבריגדה הפולנית וכן הצנחת־הספקה כושלות ומאכזבות.

לסיכום

נקל להבין כי דיה זניחה זו של העקרונות האמורים כדי להביא לאי־הצלחת הפעולה — כפי שאמנם קרה למעשה במבצע „גן השוק“.

קשה לשפוט היום ולומר מה צריך היה לעשות, אולם די לקרוא את העובדות — ולהעמידן למול העקרונות — כדי שנלמד לקח ראשון־במעלה לגבי המותר והאסור בהפעלת כוחות מוצנחים.

אי אפשר לסיים סקירה זו מבלי לציין את רוח הלחימה הבריטית, שבאה לידי ביטוי במיוחד ככל שהחמיר והלך מצבם. עלינו לזכור כי כוחות הדיביזיה־הראשונה הבריטית נלחמו תשעה ימים תמימים בכיתור, מעשה ללא־תקדים לכוה מוצנח; ועל־אף אבידותיהם הנוראות לא נכנעו — אלא שרי־דיהם פינו את השטח ועברו, תוך חירוף נפש, דרומה אל מעבר לנהר נאָדר־ריין. לחימה כזו, בנחיתות מספרית, ללא סיוע, תחמושת, מזון ועזרה־רפואית — קשה למצוא לה דוגמאות הרבה בהיסטוריה. ויאמר זאת לזכותם של הגייסות הבריטיים, שחרף כל השגיאות שנעשו בהפעלת הכוחות והליקויים שבשליטה עליהם, הוכיחו הם עקשנות ורצון־לחימה למופת במצבים נואשים.

ליה ראוי־הלשמה במאמץ לטאטא את הגרמנים מהשטח הבנוי שחסס את הגישות אל הגשר ואף לגדוד הנצור שלידו). נראה, כי בתחילה השפיעה לשלילה גם הרגשת הנצחון ש„כבר הושג“, אשר שררה אז בקרב החיילים; ומכאן חוסר־ההיענות והדריכות, ההשתהות ברחובות לשיחות ולחילופי „מזכרות“ עם האזרחים ההולנדיים, שבאו להקביל את פני משחרריהם, חלוקת שוקולדה לילדים, עמידה ליד חלונה של בלונדינית נאה, אכילה ושתיה בצותא בדירות התושבים וכדומה.

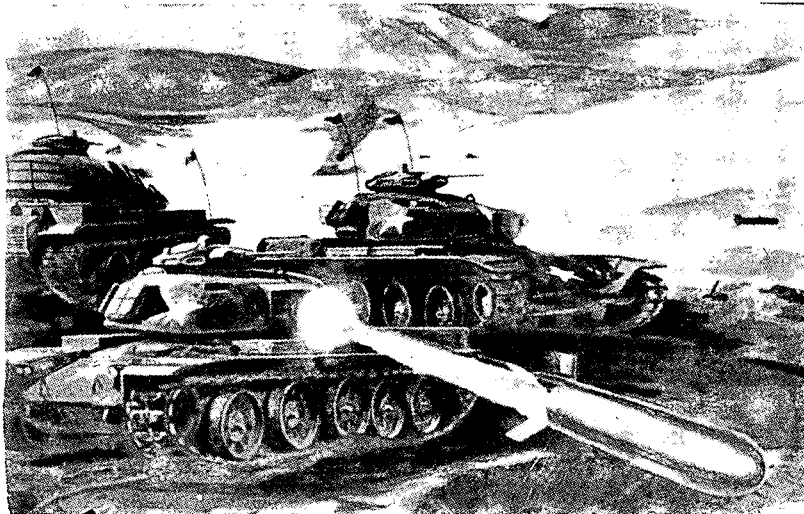
ראוי לציין העובדה שכאשר בוצעו התקפות־נגד נחששות־החלטה, ולו גם בכוחות קטנים — הביאו לרוב לתוצאות טובות, כפי שאירע בקטעים שונים של חזית־המתחם. לענין השפעת יחס האזרחים ההולנדיים יש להוסיף ציון בלתי מבוטל לחיוב: יחסם זה (ותכופות — אף אומץ לבם) עודדו ללא־ספק את הגייסות להתמיד בהתנגדות לגרמנים ושימשו מקור נוסף, מוחשי מאד, לתוקפם הנפשי של הלוחמים, שלא הרגישו עצמם כה בודדים במערכה.

השליטה, לאורך מהלך הלחימה במאחו הדיביזיה־המוטסת בולטת העובדה שמפקדתה הביאה לידי ביטוי רק מעט מועיר את כוח השליטה שלה. כתוצאה מחוסר הקשר עם יחידות־המשנה לא היתה למפקד הדיביזיה במרבית הזמן וברוב אזורי־הלחימה, תמונה נכונה מהנעשה, מצב האויב ומצב כוחותיו. ומצבו של הגדוד הנצור ליד הגשר. אך כאשר כרע תחת משא התקפות הגרמנים עדיין בטוחים היו בדיביזיה כי הגשר נמצא בידיים בריטיות. על כך יש להוסיף שגם בעורף (בבריטניה ובמפקדת הקורפוס ה־30) לא היה ידוע

פינת השריונא

דמות שריון־המחר?

מיליונים דולרים מושקעים עתה עלי־די צבא ארה״ב בהמשך טיפוחו של הטנק־הנסיוני XM-551, אשר יכונה „גנרל שאַרידאן“ — על שם מצביא גייסות־הפרשים הנודע של הצפון, במלחמת־האזרחים האמריקנית. בהתאם לחוזים שנחתמו, יופקו עתה עוד 4 כלים

של אבטיפוס הטנק החדש, אשר ישמשו להמשכת הבחנים ולניסויי גירסאות־מבנה שונות ואבזרים למיניהם. נראה שהרכב־הלוחם החדש יגלם בתוכו צירוף של שלוש תכונות, אשר חושבים כי ה־הן שתשמשנה יסוד־מוסד לכוחות־השריון של העתיד. על אף שרינונו — יהיה קל־משקל, 15 טון בסך־הכל: וכתוצאה מכך יהיה יביל־אוויר — ולא זו בלבד, אלא שיהיה אף „צניח“. לדברי כמה מקורות תוצב בו מערכת־הטילים קרקע־קרקע, החדשה, „שיל־לא“ — שבעתיד יהיו לה כנראה גם טילים גרעיניים — ואשר רב הסיכוי כי כעבור זמן־מה תהיה יסוד עיקרי בעצמת־אשו של השריון האמריקני.